

Slika 2: Nalepka z rodovniško številko matice ter kodo QR, prek katere lahko vsak kupec oceni kupljene čebelje matice.

KIS, HACQUETOVA ULICA 17, LJUBLJANA, 1000
LJUBLJANA

Matica: 41054-2020
Oprašena: 03.08.2020
Oznaka:
Datum ocene: 010321
Mirnost:
Rojivost:
Rasne karakteristike:
Donos medu:

Shrani

Slika 3: Spletni obrazec za ocenjevanje čebeljih matic

Konec maja organiziramo sestanek za čebelarje, ki bodo progno testirali čebelje matice. Na njem predstavimo rezultate testiranja preteklih let in razložimo, kako bo potekalo testiranje v tekočem letu, ter testne čebelarje seznanimo s pravili in načini ocenjevanja lastnosti čebeljih družin. Pomembno je, da so čebelarji enotni, oziroma da matice ocenjujejo po enako strogih merilih. Ne želimo matic, ki bi bile enako ocenjene, ampak želimo odkriti razlike med maticami.

Test sicer poteka tako, da vzrejevalec prejme matice, katerih izvor mu je neznan, pozna samo njihovo rodovniško in hrbtno številko. Po približno dveh mesecih na dom dobi vprašalnik, če so bile matice sprejete v družino ter kakšna je kakovost zalege (strnjena, presledkasta). Spomladi (slika

1; glej leto 3) prejme vprašalnik o uspešnosti prezimitve posameznih družin. To so sicer podatki, ki jih običajno preverja vsak čebelar in niso zahtevni za izpolnjevanje in poročanje. Ob koncu sezone pa je treba izpolniti širši obrazec o lastnostih družin, v katere so bile dodane testne matice. Obsega oceno rojivosti, obarvanosti zadka, mirnosti in donosa medu. Tukaj je potrebna večja natančnost, predvsem pa je pomembno, da je čebelar družine spremljal celotno sezono in si sproti zapisoval opombe.

Po končanem testiranju lahko KIS, na željo vzrejevalca, od čebelarja zahteva vrnitev testiranih matic, sicer pa matice

ostanejo v čebelarjevi lasti. Na osnovi dobljenih podatkov na KIS-u izračunamo selekcijski indeks mater testiranih čebeljih matic. Na podlagi rezultatov ima vzrejevalec vsako leto na voljo informacije, ki mu pomagajo pri izbiri matičarjev za naslednje leto.

Sodelavci KIS-a, ko se sezona počasi zaključuje, tudi obiščemo nekatere od testnih čebelarjev, da povprašamo o stanju testnih družin, jih tudi pogledamo, čebelarju pa svetujemo in se z njim pogovorimo o morebitnih težavah in izzivih, na katere je naletel v času ocenjevanja. Dobrodošlo pa je tudi, da se čebelar ob kakršnem koli dvomu sproti obrne na sodelavce KIS-a, saj se tako lahko najhitreje in najučinkoviteje lotimo problema.

Vzreja rodovniških matic v letošnji čebelarski sezoni

Letos je načrtovano, da bo plemenilna postaja (PP) v Zg. Savinjski dolini delovala intenzivneje kot pretekla leta. Oskrbnik PP, ki deluje pod okriljem Čebelarske zveze SAŠA, bo vzrejevalec Tomaž Lesnjak. Trotarske družine, ki so glavni pogoj za kakovostno praho mladih matic, bo zagotovil Kmetijski inštitut Slovenije. Na PP bo nameščena linija čebel, ki se je v preteklem obdobju najbolje izkazala v progenem testiranju, ki ga koordinira in vodi Kmetijski inštitut Slovenije.

Razveseljivo je dejstvo, da je do sedaj že več vzrejevalcev izrazilo pripravljenost za plemenjenje svojih matic na tej PP. Matice odobrenih vzrejevalcev, ki bodo oprašene na postaji, se bodo imenovala **rodovniške matice** in bodo predstavljale najboljši plemenski material v Sloveniji. Namenjene bodo predvsem vzrejevalcem in čebelarjem za nadaljnje razmnoževanje. Seznam čebelarjev, ki bodo letos nudili

nakup, poleg gospodarskih matic tudi rodovniških, bo v drugi polovici maja objavljen na spletni strani: www.kranjska-cebela.si.

Čebelarjem svetujemo, da se za nakup rodovniških matic z vzrejevalci dogovorijo vnaprej (približno en mesec), da bo vzrejevalcem uspelo zagotoviti parjenje mladih matic na plemenilni postaji.

Intenzivnejše delovanje PP spodbuja tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, saj si v povezavi s ČZS na različne načine prizadeva za dejavnejše delovanje plemenilnih postaj. Za prihodnja leta si želimo, da bi se vzpostavila še kakšna PP, ki je pred časom že uspešno delovala. Na ČZS si bomo prizadevali, da bomo tovrstne želje čebelarjev ali čebelarskih društev čim celoviteje spodbujali in jim pri vzpostavljanju pomagali.

Dr. Peter Kozmus, strokovni vodja PRO